

Ženski sud - feministički pristup pravdi Izveštaj za period april, maj, jun 2014.

Donosimo kratak izveštaj o aktivnostima Žena u crnom u vezi sa organizovanjem Ženskog suda-feministički pristup pravdi u navedenom periodu. Izveštaj se uglavnom odnosi na aktivnosti u Srbiji, kao i na zajedničke aktivnosti partnerskih organizacija. Aktivnosti realizovane u drugim državama bivše Jugoslavije zastupljene u meri u kojoj su Žene u crnom kao nositeljke programskih aktivnosti, dobile informacije od drugih članica Organizacionog odbora Ženskog suda.

Ukoliko vas zanimaju opširnije informacije, možete ih naći na našem web-sajtu www.zeneucrnom.org i www.zenskisud.org ili nam se obratite putem mail: zeneucrnombeograd@gmail.com i office@zeneucrnom.org. Unapred se solidarno zahvaljujemo.

Krajem 2010. godine članice Inicijativnog odbora u sastavu: Žene ženama, Sarajevo (Bosna i Hercegovina), Centar za žensko i mirovno obrazovanje Anima iz Kotora (Crna Gora), Centar za ženske studije i Centar za žene žrtve rata, iz Zagreba (Hrvatska), Ženska mreža Kosova, Ženske studije i Žene u crnom iz Beograda, pokrenule su inicijativu za organizovanje Ženskog suda na prostoru bivše Jugoslavije. IO sada ima **11** organizacija iz svih država bivše Jugoslavije. Na sastanku održanom početkom februara 2013. godine Inicijativni odbor je prerastao u Organizacioni odbor Ženskog suda.

Žene u crnom su nositeljke programskih aktivnosti na organizovanju Ženskog suda, dogovaraju i koordinišu sve aktivnosti sa organizacijama koje čine Organizacioni odbor.

U ovom izveštajnom periodu su realizovane sledeće aktivnosti:

I Edukativne aktivnosti – seminari, tribine, javne prezentacije, konferencije u okviru procesa organizovanja Ženskog sud: feministički pristup pravdi

1. Javne prezentacije

Javne prezentacije/JP Inicijative za organizovanje Ženskog suda koje predstavljaju sastavni deo istraživačko-aktivističkog procesa radi prikupljanja informacija, predloga, sugestija, u vezi sa pojmom i vizijom pravde i odabirom tema na Ženskom sudu.

U ovom periodu održane su sledeće JP:

Bosna i Hercegovina - 10 javnih prezentacija:

- 2 radionice u Tuzli,
- 2 u Goraždu,
- 2 u Bijeljini,
- 1 radionica u Jajcu
- 1 radionica u Zvorniku.

Kroz ove radionice, uspjele smo da ojačamo našu mrežu podržavateljica ŽS. Veliki broj žena, nakon završetka prezentacije, želi znati na koji način mogu doprinjeti daljem radu Ženskog suda u BiH.

2. Konferencije – promocija ŽS

- 12. jun 2014. - Sarajevo - Pres konferencija je organizovana sa ciljem upoznavanja šire javnosti o postojanju procesa Ženskog suda u BiH, te o sadašnjem statusu žena preživjelih i njihovim potrebama.

- 12. jun 2014. - Sarajevo - Konferencija „Obaveze Bosne i Hercegovine prema ženama koje su preživjele ratna silovanja, seksualno zlostavljanje i druge oblike torture“ održana je u hotelu Holivud, uz učešće 41 osobe. Pored NVO –a i pojedinki, konferenciji su prisustvovali i predstavnici/e: Ministarstva rada i boračko invalidske zaštite RS, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Federalnog ministarstva pravde, Džender centra FBiH i RS, Agencije za ravnopravnost polova, OSCE – a, Delegacije Evropske unije u BiH, MKSJ –a.

Na konferenciji je facilitirala Gordana Vidović (UG „Budućnost“ Modriča), a radnim grupama je moderirala Slobodanka Dekić (Media Centar Sarajevo). Uvodničarke su bile: Saliha Đuderija (Pomoćnica ministra za ljudska prava i izbjeglice BiH), Doc. Dr. Sc. Zlatiborka Popov Momčinović, Teufika Ibrahimefendić (Terapeutkinja - „Vive žene“ Tuzla) i Selma Učunbarlić (BIRN BiH).

Pomoćnica ministra za ljudska prava i izbjeglice, Saliha Đuderija je govorila na temu „Modeli integracije žena koje su preživjele ratno silovanje, seksualno zlostavljanje i druge oblike torture“. Na temu „Stigmatizacija žena koje su preživjele ratno silovanje“, izlagala je Doc. Dr. Sc. Zlatiborka Popov Momčinović. „Psiho – socijalna podrška preživjelim seksualnog zlostavljanja“, bila je tema terapeutkinje Teufike Ibrahimefendić. Novinarica Selma Učunbarlić izlagala je na temu „Uticaj medija na status žena preživjelih, kroz izvještavanje o ovoj temi“.

U nastavku konferencije, moderatorica (S. Dekić) izdvojila je tri ključna pitanja za rad u grupama, koja su se oslanjala na uvodna izlaganja.

Prva grupa je radila na pitanju kreiranja sigurnog prostora u javnosti za žene koje žele/mogu da govore javno o tome šta su preživjele.

Druga grupa je propitivala mogućnosti jačanja aktivnosti lobiranja i zagovaranja kako bi se usvojili neophodni zakonski akti (Zakon o zaštiti žrtava torture na državnom nivou) koji bi poboljšali položaj socio - ekonomski položaj žena preživjelih ratna silovanja.

Treća grupa je radila na pitanju se odnosilo se na nacrt modela integracije žena koje su preživjele ratno silovanje.

Zaključci radnih grupa:

1. Ključno je raditi na dodatnoj de-stigmatizaciji,
2. Problem je "projektizacija" ovog (ali i drugih) pitanja koje se odnose na položaj žena,
3. Neophodna je senzibilizacija javnosti.

II Feministički diskusioni kružoci/FDK

Feministički diskusioni kružoci predstavljaju: zajedničko promišljanje važnih pitanja kojima se bavimo, neguju kritičku refleksiju, preispitivanja, u cilju jačanja autonomije žena, uvećanja kolektivne moći i političke snage feminističkog pokreta.

Feministički diskusioni kružoci su kombinacija radionica, debata-interaktivnih predavanja, projekcije filmova, itd.

U ovom periodu realizovani su sledeći feministički diskusioni kružoci:

- 21/23/24. maj: Sremski Karlovci - Feministička etika brige i ekonomija brige.

Prisustvovalo 26 osoba iz sledećih gradova: Zagreb, Novi Sad, Beograd, Niš, Kruševac, Sombor, Pančevo, Leskovac, Novi Bečej.

FDK se sastojao od sledećih interaktivnih predavanja i razgovora:

- **Selma Sevenhuijsen:** *Vrednosti koje održavaju život – etika brige, o ranjivosti i zaštiti* - komentarisali: *Janja Beči Miloš Urošević*
- **Sara Radik:** *Beleške ka feminističkoj materinskoj politici mira* - komentarisale *Staša Zajović i Ana Vilenica*
- **M.V. Lee Badget, N.Folbre:** *Briga o drugima – rodne norme i ekonomske posledice* - komentarisale *Vesna Đorđević i Olivera Babić*
- **Eva Kaminer:** *Feministička etika brige* - predavanje i razgovor sa autorkom eseja
- **Sandra Li Bartki:** *Hraniteljke ega i utešiteljke: pokoravanje i otuđenje ženskog emocionalnog rada* - komentarisale: *Biljana Branković, Tanja Marković, Maša Malešević, Saša Kovačević i Miloš Urošević*
- **Marija Perković:** *Ekonomija brige* - kratak istorijski prikaz - predavanje i razgovor sa autorkom eseja
- **Maja Hrgović:** *Kad žene odlaze na Zapad, ceh plaćaju obitelji* - komentarisale *Svenka Savić i Maja Sedlarević*
- **Marija Babović:** *Rodne nejednakosti iz perspektive feminističke ekonomije* - predavanje i razgovor sa autorkom eseja
- **Aktivizam i etika brige – radionica** - koordinisala *Milka Rosić*
- **Alpar Lošonc: Biopolitika gordosti i Lino Veljak:** *Tong Rozmari/Tong Rosemary i Nensi Vilijams/Nancy Villiams: Feministička etika*
- **Aintzane Saitua i Maruha Sarasola:** *Briga o drugima kao izbor* - komentarisali: *Slobodan Sadžakov i Milka Rosić*

Kao i za prethodne, i za ovaj FDK priređena je tematska čitanka “Feministička etika brige”. Čitanka sadrži petnaest (15) eseja domaćih i međunarodnih autorki iz regije i sveta koje se bave pitanjima feminističke etike brige i ekonomije brige. To su ujedno i naslovi dva dela ove čitanke.

13/14/15. jun: Avala, Beograd - Alternativni modeli pravde - prakse pravde u zajednici.

Prisustvovalo 40 osoba iz sledećih gradova iz Srbije: Leskovac, Kruševac, Niš, Dimitrovgrad, Beograd, Šabac, Bela Reka, Novi Bečej, Sarajevo, a gost i predavač je bio Carlos M. Beristain/Karlos M. Beristain iz Bilbaoa/Baskija, Španija.

Program FDK se sastojao od sledećih delova:

- **Od institucionalnih do alternativnih modela pravde** - predavanje i video prezentacija, koje su držale *Staša Zajović i Ivana Vitas*
- **"Varljivo jednostavno - liječenje sjećanja"** - razgovor o eseju iz knjige *Od žrtve do pobjednika*, autora *Majkla Lapsleja*
- **Pravne prakse u zajednicama – istorijska iskustva na Balkanu**
 - *“Pomirenje krvi na Kosovu”* - narodna inicijativa pokrenuta početkom 90-ih u cilju iskorenjivanja krvne osvete - komentarisala je *Maša Malešević, etnološkinja, Beograd*
 - *Etika pomirenja u djelu Marka Miljanova* - komentarisala je *Marija Perković, Žene u crnom, Beograd*

- *Ženski pristup pravdi - Znam pravdu - iskustva iz Afrike, Ženska inicijativa za pravdu - iskustvo iz Gvatemale, Umodža žensko selo - iskustvo iz Kenije, Grad radosti - iskustvo iz Konga - rad ovih grupa kroz video prezentacije predstavio je Miloš Urošević, Žene u crnom - Molimo da se đavo vrati u pakao (Pray to Devil Back to hell) - projekcija dokumentarnog filma koji govori o borbi za mir žena iz Liberije, posle dvadesetogodišnjeg građanskog rata*
- *Neformalno obrazovanje za suočavanje s prošlošću - predavanje Marijane Toma, iz Fonda za humanitarnog prava*
- *Aktivističko-umetničke inicijative žena u borbi za mir i pravdu*
- *Čile - Arpiljera - memorija/sećanje kao umetnost - predstavio Miloš Urošević*
- *Srbija – Umetnički angažman u suočavanju s prošlošću – iskustvo Žena u crnom - predstavila Marija Perković*

Rad sa Karlosom M. Beristainom se sastojao od sledećih celina:

- *Šta radim i zašto to radim? – upoznavanje sa Karlosom M. Beristainom* (lekar, antimilitaristički aktivista, stručnjak za mentalno zdravlje, više od 20 godina kontinuirano radi sa žrtvama političkog nasilja i grupama za ljudska prava u Peruu, Gvatemali, Salvadoru, Kolumbiji, Meksiku, Baskiji; takođe je aktivan u Interameričkom sudu za ljudska prava; učestvovao je u četiri komisije za istinu u Latinskoj Americi: u Gvatemali, Ekvadoru, Peruu i Paragvaju, sad radi i na pokretanju Komisije za istinu u Kolumbiji. U toj zemlji od 2009-2013. radi u Ženskoj komisiji za istinu, pravdu i reparaciju u Kolumbiji zajedno sa feminističkom mrežom Ruta pacifica/Ženska mirovna putanja; autor je brojnih knjiga i radova o političkom nasilju u kriznim područjima, mentalnom zdravlju žrtava/preživelih. Poslednjih godina Karlos je svoje delovanje proširio i u Africi, gde radi u Zapadnoj Sahari i u Kongu).

- *Trauma i oporavak – kako isceliti i obnoviti društva pogođena ratnim stradanjem, prirodnim katastrofama? Iskustva iz Latinske Amerike, Evrope, itd.*
- *Istina, pravda, pomirenje - radionica*
- *Iskustva na izgradnji mira i pravde u Latinskoj Americi*
- *Gvatemala - Rekonstrukcija istorijskog sećanja/Reconstruccion de la Memoria Historica/REMHI - Komisija za istorijsko razjašnjenje)*
- *Kolumbija - Ženska komisija za istinu, pravdu i reparaciju*
- *„Vrt ispunjen ženskim nadama“ - projekcija filma o Ženskoj komisiji za istinu u Kolumbiji*
- *Otpor – osnaživanje i uzajamna podrška - u zajednici, u organizacijama civilnog društva u situaciji političke represije i nasilja – međunarodna iskustva, pouke...*

Kao i za prethodne, i za ovaj FDK priređena je tematska mala čitanka "Alternativni modeli pravde - prakse pravde u zajednici". Mala čitanka sadrži četrnaest (14) kratkih prikaza, podeljenih u dva poglavlja: I - Prakse pravde u zajednici i II - Žene zajedno grade mir i pravdu.

2. Susret mirovnih i feminističkih aktivistkinja - 24/27. - Poreč. *Skup organiziraju Centar za građanske inicijative Poreč i Žene u crnom iz Beograda radi zajedničkog promišljanja važnih političkih događaja u Hrvatskoj i Srbiji a relevantnih za proces organiziranja Ženskog suda – feministički pristup pravdi.*

Susretu je prisustvovalo 27 aktivistkinja iz Hrvatske i Srbije, iz sledećih gradova: Zagreba, Beograda, Poreča, Pirota, Poreča, Leskovca, Priboja, Vlasotinca, Kruševca, Splita.

Program susreta se sastojao od sledećih celina:

- *Kontroverze Međunarodnog suda za bivšu Jugoslaviju (Haški tribunal) u svetlu poslednjih presuda - od novembra 2012. do maja 2013. : Reakcije javnosti, impakt presuda*

na međunarodno krivično pravo, na odgovornost država – komandna odgovornost, na proces suočavanja s prošlošću i pomirenja u regiji, na civilno društvo

- **Angažirana umjetnost u suočavanju s prošlošću:** dokumentarni filmovi Grupe za video aktivizam Žena u crnom

- **Jezik i nacionalizam** – Snježana Kordić, lingvistikinja, autorica knjige istoimenog naziva (2010.)

- **Ima li nacija na planeti Ribok** – ogledi o politikama identiteta autorke Miroslave Maše Malešević, etnologinja, suradnica Etnografskog instituta iz Beograda

- **Zajedničko promišljanje Evropske unije**

- **Ženski sud – feministički pristup pravdi:** O procesu organiziranja u regiji; Šta znači za feministički pokret u regiji? Šta znači za feministički pokret u regiji? Problemi, izazovi, teškoće...

III Feministička etika brige - podrška potencijalnim svedokinjama

U okviru podrške ženama koje su svedočile na feminističkom diskusionom kružoku o militarističkom/etničkom/ekonomskom/rodnom nasilju.

1. Grupni i individualni susreti i razgovori: u cilju održavanja komunikacije sa ženama koje su svedočile na feminističkim diskusionim kružocima i ostalim aktivnostima u procesu organizovanja ŽS; u ovom izveštajnom periodu održani su susreti:

Bosna i Hercegovina:

- **Šest (6) sastanaka:** u Jajcu, Donjem Vakufu, Sarajevu, Zenici i Vogošći. Rad sa terapeutkinjama u Zenici i Sarajevu.

Crna Gora:

- **Bar, 03. april** - razgovor sa radnicama Primorke. Razgovarale Ljupka Kovačević i Senka Rastoder.

- **11. april** - Sastanak sa potencijalnim svedokinjama u Kući slobodne misli, u Kavaču, Kotor.

- **Kotor, 06. i 20. jun** - Individualni razgovor sa dve žene, a onda sastanak sa 3 žene iz fabrike Livnica. Učestvovala: Ljupka Kovačević, Ervina Dabižinović i Senka Rastoder

Hrvatska:

- **16.05.-18.05.** - Susret i radionica za žene potencijalne svjedokinje iz Hrvatske održana je u Centru M.A.R.E. u Rovinju, centru za stradale od mina, i druge osobe koje su preživjele traume, a prostor smo osigurale zahvaljujući podršci Dijane Pleština.

Na susretu je bilo **24** žena, oko polovica aktivistica organizacija civilnog društva, dok su polovicu činile potencijalne svjedokinje. Radionicu je vodila Marijana Senjak

Srbija:

- **Kraljevo, 01. april 2014. godine:** sastanak je održan u prostorijama Centra za osobe za invaliditetom, sastanku je prisustvovalo 8 aktivistkinja iz sledećih gradova: Kraljevo, Kruševac i Beograd.

- **Leskovac, 11. april** - sastanak održan u prostorijama Žena za mir, sastanku je prisustvovalo 8 aktivistkinja i to iz: Leskovca, Vlasotinca i Beograda.

- **Niš, 18. april** - razgovor sa potencijalnom svedokinjom/žena izbeglica sa Kosova. Razgovarala Olivera Babić, Ženski prostor, Niš.

- **Kruševac, 15. maj** - podrška potencijalnim svedokinjama za Ženski sud: feministički pristup pravdi – radni sastanak uz učešće 25 aktivistkinja iz Mreže ŽuC-a iz Kruševca, Trstenika, Kraljeva, Niša, Beograda, Leskovca, Vlasotinca...

IV Radni konsultativni sastanci

U skladu s Feminističkim kodeksom o organizovanju Ženskog suda, kojim smo se obavezale na deljivost znanja, zajednički procesi razmišljanja, ovi sastanci su deo demokratskog procesa. Na njima analiziraju rezultati dosadašnjih aktivnosti, definišu se budući koraci u procesu razumevanju i stvaranja i pravde sa feminističkog aspekta. U skladu sa Feminističkom etikom procesa organizovanja ŽS, pored zajedničkih Radnih konsultativnih sastanaka, pokrenuto je mnoštvo drugih vidova rada na nivou zemalja: *redovni operativni radni sastanci, radionice, sastanci pravnog tima, diskusione fokus grupe, diskusioni kružoci*, itd. U ovom izveštaju navedene su prevashodno aktivnosti u Srbiji, kao i one koje smo dobile od partnerskih organizacija u svakoj od zemalja bivše Jugoslavije:

- **01. april - Zagreb:** radni sastanak u prostorijama Centra za ženske studije u Zagrebu, sudjelovalo 14 sudionica (Stela Šimić, Nela Pamuković, Mira Ličina Jovanović, Marijana Nahod, Maja Dundov – Galli, Marija Herceg, Dijana Pleština, Martina Petrinjak Žekić, Rada Borić, Željka Sartori, Marijana Senjak, Renata Ćuk, Paula Zore, Nada Peratović). Na sastanku je bilo razgovora, uz ostale teme, o organiziranju susreta/radionice za potencijalne svjedokinje iz Hrvatske u Rovinju početkom svibnja/maja, u prostoru udruge M.A.R.E., kao i o prijedlogu Zakona o pravima žrtava ratnog silovanja koji je Ministarstvo branitelja stavilo na javnu raspravu do 30.04.2014.

- **26. april - Zagreb:** Sastanak organizacija Inicijative za Ženski sud iz Hrvatske, održan u Centru za žene žrtve rata-ROSA. Sudjelovalo 7 žena: Rada Borić i Željka Sartori (Centar za ženske studije, Zagreb), Nela Pamuković, Stela Šimić i Đurđica Kolarec (CŽŽR-ROSA, Zagreb), Marijana Senjak, individualna aktivistica Ženskog suda, Zagreb, Milena Čalić-Jelić (Documenta, Zagreb).

- **02. april - Zagreb:** Nela i Rada su se sastale s Nicole Davison i Snježanom Vukić, Biritansko veleposlanstvo – razgovor o pripremi Summita u Londonu, kao i oko Ženskog suda. Tražile smo finansijsku podršku za sastanak sa svjedokinjama u Rovinju - i poslale projektni prijedlog koji bi pokrio troškove putovanja i boravka.

- **13. maj - Zagreb:** Sastanak u Centru za ženske studije, Rada, Renata i Paula oko sudjelovanja na panelu Feministički pristup pravdi u okviru Subversive Film festival.

- **17. maj - Kotor:** Zajedničko promišljanje procesa ŽS za Crnu Goru - održano je u Kući slobodne misli u Kotoru u organizaciji Centra za žensko i mirovno obrazovanje iz Kotora i

Žena u crnom iz Beograda. Prisutno je bilo 10 osoba iz Nikšića, Bara, Bijelog Polja i Kotora, a sastanak je koordinisala Staša Zajović. Koordinirale Staša Zajović i Ljupka Kovačević.

3. Sastanci sa drugim grupama/organizacijama civilnog društva

- 25. april - Kotor - U Kući slobodne misli u organizaciji Anime održana je radionica na kojoj je bilo prisutno 11 osoba iz: Dah teatra, Anime, razne ženske nevladine organizacije, kao i građani/ke Kotora. Cilj radionice je bilo povezivanje alternativnih umetničkih udruženja i aktivistkinja organizacija civilnog društva. Radionica se sastojala od odgovaranja na dva pitanja: Ko sam ja i Zašto smo ili zašto nismo u braku.

- Bosna i Hercegovina - Posjete: - Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Federalnom ministarstvu pravde i Ministarstvu rada i socijalne politike FBiH. U Ministarstvu pravde rekli su nam da nisu uključeni u ovu temu ali su zainteresovani i stoje nam na raspolaganju za dalju saradnju. U Federalnom ministarstvu rada i socijalne zaštite cijeli tim je upoznat sa ovom temom, bili su aktivno uključeni u izradu Strategije tranzicijske pravde i Programa za poboljšanje statusa žena preživjelih ratna silovanja.

07. jun - Zagreb: Rada Borić je održala radionicu o diskriminaciji, s posebnim osvrtom na etničku i rodnu diskriminaciju, u Jezerčici za mlade članove/ice Srpskog narodnog vijeća. Upoznala je polaznike/ice kao i voditelje/ice s Inicijativom za Ženski sud.

06. maj - Zagreb: u okviru Subversive Film Festivala na panelu „Na pragu nasilja“, uz sutkinju Branku Žigante Živković i Želimira Ponoša, te moderiranje Aleksandra Stankovića, Rada Borić je govorila i o Ženskom sudu.

10. maj - Zagreb: u Centru za Ženske studije, u okviru Erasmus programa razmjene, Rada Borić je održala dvosatno predavanje (uz prikazivanje dvaju kraćih filmova) i vodila razgovor sa studenticama i voditeljicama programa iz Italije i Cipra o Ženskom sudu. Gošće su pokazale veliki interes za temu Sudu i razvila se živa diskusija oko feminističke odgovornosti i brige.

14. maj - Zagreb - U Kulturno-informativnom centru održana su, u okviru 7. Subversive Foruma, dva panela:

- „Feminizam i odgovornost“, prije podne, na kojem su govirile Rada Borić, Vlasta Jalušić iz Mirovnog instituta iz Ljubljane i Daša Duhaček iz Beograda.

- „Feministički pristup pravdi-aktivistički odgovori“, poslije podne, uz film sudionice Vlaste Jalušić o radu u Ruandi. Dvije panel rasprave “Feminizam i odgovornost” te “Feministički pristup pravdi – aktivistički odgovori” - prezentacija ŽS, Rada Borić, Paula Zore, Nela Pamuković, Renata Ćuk. Oba panela u organizaciji Centra za ženske studije u suradnji s drugim članicama inicijative za Ženski sud. Sudjelovalo ukupno oko 50 sudionica.

4. Redovni radni sastanci: u prostorijama ŽuC-a u Beogradu; u ovom izveštajnom periodu održano je nekoliko sastanaka i to svakog četvrtka; na sastancima učestvuju članice koordinatorskog tima ŽuC-a, a ponekad se u rad uključuje i članice Ženskih studija iz Beograda. Na sastancima se: razmenjuju informacije, razmišljanja, dileme, analiziraju se rezultati urađenih aktivnosti, definišu se i dogovaraju buduće aktivnosti, itd. Na ovim sastancima učestvuje od pet do 10 članica koordinatorskog tima.

V Video aktivizam

Video aktivizam koji podrazumeva realizaciju video materijala u vezi sa feminističkim pristupom pravdi; obuhvata i prevod i titlovanje dokumentarnih filmova o iskustvima nenasilnih pokreta protiv nekažnjivosti zločina, neoliberalne ekonomske globalizacije, itd.

U ovom izveštajnom period urađeni su sledeći dokumentarni filmovi:

- „*Prečicom do pravde*“ (Shortcut to Justice) u trajanju od 41 minuta u režiji Daniel Burkholz/Daniela Burkholca i Sibille Fezer/Sybille Fezer, Nemačka, 2008. Ovaj dokumentarni film govori o iskustvu žena u njihovoj borbi za pravdu u zajednici.

- *Molimo da se đavo vrati u pakao* (Pray to Devil Back to hell)

Trajanje: 82 minuta, *Režija:* Gini Reticker, *Produkcija:* Abigale E. Disney

Scenario: Građanski rat u Liberiji, koji se proširio i na Obalu Slonovače i Liberiju trajao je od 1989, a završio se tek potpisivanjem mirovnog sporazuma 2003. godine. Film svedoči o inicijativi hrabrih žena koje su primorale zaraćene strane da potpišu mirovni sporazum (2003.).

VI Izdavačka delatnost

Cilj je produblivanja znanja potrebnih za proces organizovanja ŽS – feministički pristup pravdi: leci, čitanke, itd.

U ovom izveštajnom period od izdavačkih jedinica, iz štampe je izašlo sledeće:

- **Alternativni modeli pravde - prakse pravde u zajednici** - mala čitanka napravljena za istoimeni FDK, ima 65 stranica i 14 tekstova, koji su podeljeni u dva poglavlja: I - *Pravne prakse u zajednicama:* Varljivo jednostavno - Liječenje sjećanja (*Majkl Lapslej*), Etika pomirenja u djelu Marka Miljanova (*Senka Rastoder*), Savet za pomirenje krvi, Sudovi Navaho Indijanaca, Gaćaća sudovi i II - *Žene zajedno grade mir i pravdu:* Umodža žensko selo, Znam pravdu - ženski pristup pravdi, Arpiljera - sećanje kao umetnost, Liberijska inicijativa za pravdu, Pravda za žene, Ženska inicijativa za pravdu, Zajednička inicijativa za pravdu, Ženski sud, Grad radosti.

- *Transkript Feministička etika odgovornosti - Sremski Karlovci* - transkript sa istoimenog feminističkog diskusionog kružoka - ?? stranica.

- *Transkript Sastanak potencijalnih svedokinja - Andrevlje* - transkript ima 15 stranica.

- *Transkript Feministička etika brige i ekonomija brige - Sremski Karlovci* - transkript sa istoimenog feminističkog diskusionog kružoka - 10 stranica.

- *Transkript Mirovni susret aktivistkinja iz Hrvatske i Srbije - Poreč* - transkript ima 16 stranica.

- *Transkript Alternativni modeli pravde - prakse pravde u zajednici - Avala* - transkript sa istoimenog feminističkog diskusionog kružoka - 49 stranica.

VII Umetničko aktivistički angažman - ulične akcije

Razvijanje i jačanje feminističke etike odgovornosti, kao i nenasilnog otpora svim vidovima diskriminacije i eksploatacije:

1. ulične akcije:

- 08. april - Crna Gora: Protest sa ženama Livnice, fabrike iz Kotora

- 15. maj - Kruševac: **Pamtimo hrabri otpor žena** - mirovna akcija/omaž hrabrim aktivistkinjama koje su se 1999. godine, u Kruševcu, pobunile protiv prisilnih mobilizacija muškaraca za rat na Kosovo. Akciju su organizovale Udruženje žena Peščanik iz Kruševca i Žene u crnom iz Beograda a u akciji je učestvovalo preko **50** aktivistkinja.

2. Posećivanje mesta zločina počinjenih u naše ime

- 12. maj - Bratunac: Pamtimo zločine u Bratuncu. Prisustvo 8 aktivistkinja Žena u crnom na ukopu/dženazi posmrtnih ostatak ubijenih bošnjačkih civila, tokom srpske agresije na Bosnu i Hercegovinu, 1992. godine.

- 01. jun - Zvornik: Pamtimo zločine u Zvorniku. Prisustvo 8 aktivistkinja na ŽuC-a ukopu/dženazi posmrtnih ostatak ubijenih bošnjačkih civila, tokom srpske agresije na Bosnu i Hercegovinu, 1992. godine.

- 22./23. maj - Herceg Novi, logor Morinji, Bukovica, Kaluđerski Laz i Murina. U obilascima ovih mesta zločina učestvovalo je **24** aktivistkinja i oko dvadesetak meštana, rodbine i očevidaca događaja.

3. Umetnički angažman u suočavanju s prošlošću

- 12. april – Predstava *Prisustvo odsustva* Dah teatra iz Beograda izvedena je u Preševu, u organizaciji Dah teatra i ŽuC-a, uz prisustvo 20 žena – aktivistkinja ženske grupe iz Preševa 'Majke/Nenat, aktivistkinja SOS telefona iz Vlasotinca, kao i aktivistkinje iz Leskovca i Beograda.

- 26. april – Predstava *Prisustvo odsustva* Dah teatra iz Beograda izvedena je u Centru za kulturu Kotor. Prisustvovalo je **62** osobe iz Kotora, Nikšića, Bara, Cetinja i Podgorice.

VIII Međunarodna aktivnost – promocija Ženskog suda na međunarodnom nivou, učešće u međunarodnim konferencijama, radni sastanci članica OO ŽS sa međunarodnim podržavateljka i podržavateljima.

1. maj, Lueven, Belgija: Ženski sud- feministički pristup pravdi/Women's Court: na evropskom skupu Mreže Žena u crnom održana je radionica u kojoj su učestvovala: Staša Zajović i Zorica Trifunović (Žene u crnom, Beograd), Jadranka Miličević (Fondacija Cure, Sarajevo) i Nela Pamuković, Centar za žene žrtve rata, Zagreb, a bilo je prisutno oko 15 žena iz raznih zemalja. Prikazale smo video spot o procesu ŽS a posle smo odgovarale na pitanja prisutnih.

10.-15. jun - London: Globalni samit/summit o seksualnom nasilju u ratovima/konfliktima, a Rada Borić je sudjelovala u radu i predstavljanju Nobel Women's Initiative, te je 19.06.2014. vodila predstavljanje Survivors United in Action – mrežu žena koje su preživjele seksualno nasilje. U predstavljanju žena su, uz četiri Nobelovke za mir, sudjelovali i ministri vanjskih poslova Norveške i Nizozemske. Tokom Summita Rada Borić je sreala neke od naših prijateljica i suradnica, a za pripreme oko Suda su se posebno zanimale Monica Hauser i Madeleine Rees ponudile podršku. Na sastanku savjetodavnog odbora Nobel Women's Initiative, 14.06.2014., pokazan je poseban ineteres za Ženski sud i njegove pripreme i zanima ih kako nas mogu podržati, jer bi željele i kampanju „Stop Rape in Conflict“ proširiti na regiju.

Izveštaj priredile: Staša Zajović i Miloš Urošević, uz podršku Nela Pamuković, Rada Borić, Ljupka Kovačević, Stanojka Tešić.

Beograd, jul 2014.